

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Krystyna Mieszkowska

Protokolant: Mateusz Kmieć

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki A. S. kwotę 78 000 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami, z tym że:

- od kwoty 28 000 zł (dwadzieścia osiem tysięcy złotych) w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 13 marca 2015 roku do dnia 26 maja 2015 roku;
- od kwoty 38 000 zł (trzydzieści osiem tysięcy złotych) w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 27 maja 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku;
- od kwoty 58 000 zł (pięćdziesiąt osiem tysięcy złotych) w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 1 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, a od dnia 1 stycznia 2016 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7% w stosunku rocznym (tj. wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych) do dnia 12 września 2016 roku;
- od kwoty 78 000 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7% w stosunku rocznym (tj. wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych) od dnia 13 września 2016 roku i kolejnymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6 650 zł 84 gr (sześć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych osiemdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 5 072 zł 20 gr (pięć tysięcy siedemdziesiąt dwa złote dwadzieścia groszy) tytułem zwrotu kosztów sądowych, których powódka nie miała obowiązku uiścić, w części co do której powództwo zostało uwzględnione;

5. odstępuje od ściągnięcia z zasądzonego na rzecz powódki roszczenia kosztów sądowych w części, co do której powództwo zostało oddalone.

Sygn. akt IC 248/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 8 czerwca 2016r. (data nadania w urzędzie pocztowym) powódka A. S. wystąpiła przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zasądzenie kwoty 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 marca 2015r. do dnia zapłaty, o zasądzenie kwoty 1 200 zł jako skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb obejmujących koszty opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 21 stycznia 2015r. uczestniczyła w wypadku komunikacyjnym, do którego doszło w miejscowości J.. Sprawczyni zdarzenia E. P., kierując samochodem osobowym marki F. (...), jadąc od miejscowości K. w kierunku miejscowości L., zjechała na przeciwległy pas ruchu i lewe pobocze w kierunku przystanku (...), a następnie potrąciła trzy osobie piesze. W wyniku tego zdarzenia powódka doznała obrażeń ciała w postaci złamania trzonu kręgu C7 oraz stłuczenia szpiku kostnego nasady dalszej kości udowej i nasady bliższej kości piszczelowej i strzałkowej lewej, a w konsekwencji została poddana specjalistycznemu leczeniu i rehabilitacji. Powódka po wypadku wymagała też pomocy i opieki osób trzecich. Powódka podniosła, że doznane obrażenia ciała skutkowały dolegliwościami natury fizycznej i psychicznej, a sam wypadek spowodował szereg różnego rodzaju negatywnych konsekwencji w jej życiu, zaburzając dotychczasowe funkcjonowanie. Powódka podała, że zgłosiła roszczenie odszkodowawcze pozwanemu i w toku likwidacji szkody ubezpieczyciel przyznał jej świadczenie w wysokości 22 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Zdaniem powódki wysokość przyznanego świadczenia jest zaniżona i nie odpowiada zadośćuczynieniu w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. Zadośćuczynienie powinno mieć charakter kompensacyjny i znosić negatywne odczucia poszkodowanej powstałe na skutek wypadku. Porównanie jakości życia powódki przed wypadkiem i po wypadku prowadzi do wniosku, że przyznana przez pozwanego kwota nie zrekompensowała doznanej przez powódkę krzywdy w całości. W związku z powyższym zasadne pozostaje żądanie uzupełnienia zadośćuczynienia o co najmniej kwotę 80 000 zł. Powódka wskazała, że na podstawie art. 444 § 2 k.c. dochodzi również skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb albowiem po wypadku wymagana była opieka i pomoc osób trzecich. Przyjęta stawka za godzinę opieki (10 zł) jest umiarkowana i uzasadniona, a koszty opieki obejmują 30 dni w wymiarze 4 godzin dziennie. Powódka podniosła również, że domaga się odsetek ustawowych od żądanej kwoty zadośćuczynienia od dnia 6 marca 2015r., tj. od dnia następującego po dniu wydania przez pozwanego ostatecznych decyzji w sprawie z dnia 5 marca 2015r. (k.- 2-7).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany co do zasady uznał swoją odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 21 stycznia 2015r. i w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powódce A. S. zadośćuczynienie w kwocie 22 000 zł oraz odszkodowanie w wysokości 1 104 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich. Pozwany podniósł, że ustalony w toku postępowania likwidacyjnego uszczerbek na zdrowiu, a także zakres krzywdy powódki, daje podstawy do przyjęcia, że przyznana na jej rzecz kwota zadośćuczynienia jest adekwatna i w pełni rekompensuje doznaną krzywdę. Powódka wprawdzie miała przeprowadzony zabieg operacyjny, ale opuściła szpital w stanie ogólnym dobrym. Powódka w trakcie postępowania likwidacyjnego nie wskazywała na fakt obrażeń w zakresie stłuczenia szpiku. Ponadto, w pozwie powódka nie opisała przebiegu procesu leczenia, nie przedstawiła historii choroby w związku ze stanem zdrowia psychicznego. Pozwany podniósł także, że na rzecz powódki przyznał odszkodowanie w kwocie 1 104 zł tytułem refundacji opieki osób trzecich. Do tego wyliczenia pozwany przyjął konieczność sprawowania opieki w okresie poszpitalnym przez okres 92 dni przez 2 godzinny dziennie, z uwzględnieniem wysokości stawki godzinowej w kwocie 6 zł. Zakres oraz charakter obrażeń doznanych w wyniku wypadku nie daje podstaw do przyznania skapitalizowanej renty z tytułu opieki ponad kwotę przyznanego już odszkodowania w tym zakresie. Okoliczność, że powódka mogła liczyć na wsparcie i pomoc członków swojej rodziny nie może stanowić automatycznej

podstawy do uwzględnienia dodatkowych roszczeń odszkodowawczych. Pozwany nie uznał także roszczeń powódki o odsetki ustawowe od daty wskazanej w pozwie. W ocenie pozwanego dopiero wyrok sądu w zakresie wysokości zadośćuczynienia kształtuje prawo powódki, która w dacie złożenia pozwu nie dowiodła wysokości roszczenia z art. 445 § 1 k.c. (k.- 87-93).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 stycznia 2015r. w godzinach porannych w miejscowości J. (gmina K.) doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego powódka A. S. doznała obrażeń ciała. Kierująca samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) w dacie zdarzenia posiadała umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wywołane ruchem tych pojazdów zawartą z (...) S.A., który to podmiot z dniem 28 grudnia 2012r. został przejęty w trybie art. 492 § 1 pkt 1 w związku z art. 506 § 1 k.s.h. przez pozwaną spółkę, tj. Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W.

/ okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** notatka informacyjna o zdarzeniu (k.- 25) /.

Powódka A. S., bezpośrednio po wypadku, została przetransportowana karetką pogotowia do Wojewódzkiego Szpitala (...) im. (...) w C.. Przebywała tam na leczeniu w okresie od 21 stycznia do 29 stycznia 2015r. z rozpoznaniem urazu komunikacyjnego i złamania trzonu kręgu C7. W czasie hospitalizacji przeprowadzono u powódki leczenie operacyjne (21 stycznia) polegające na usunięciu złamanego trzonu kręgu C7, zaimplantowaniu protezy trzonu kręgu i stabilizacji przednią płytą A.. Powódka została wypisana do domu w stanie ogólnym dobrym, z zaleceniem dalszego leczenia w trybie ambulatoryjnym w Poradni Neurochirurgicznej i (...).

Kontrole w ramach leczenia w (...) odbywały się co kilka tygodni; stwierdzono wówczas u powódki niestabilność przyśrodkową i zanik mięśnia czworogłowego uda lewego, zalecono ćwiczenia, chodzenie z asekuracją kuli łokciowej, zabiegi kinezyterapii kończyny dolnej lewej. Powódka do chwili obecnej wymaga okresowej rehabilitacji, głównie w postaci masażu, zabiegów fizjoterapeutycznych i ćwiczeń.

W okresie od 18 marca do 24 marca 2015r. powódka ponownie przebywała w Wojewódzkim szpitalu (...) im. (...) w C. (Oddział (...) i Traumatologii Dziecięcej) z rozpoznaniem stłuczenia szpiku kostnego nasady dalszej kości udowej i nasady bliższej kości piszczelowej i strzałkowej lewej. W trakcie pobytu w szpitalu zastosowano diagnostykę obrazową i leczenie farmakologiczne. Powódka została wypisana do domu w stanie ogólnym dobrym, z zaleceniem dalszego leczenia rehabilitacyjnego i ambulatoryjnego.

W okresie od 23 lipca do 1 września 2015r. powódka przebywała w (...) Centrum (...) w T. (Oddział (...) (...) (...)) z rozpoznaniem stanu po urazie wielonarządowym, w wyniku którego doszło do złamania trzonu kręgu C7 leczonego operacyjnie oraz do stłuczenia szpiku kostnego nasady kości udowej, piszczelowej i strzałkowej. Stwierdzono ograniczenie ruchomości odcinka C kręgosłupa oraz osłabienie siły mięśniowej kończyn górnych i dolnych. W ramach procesu rehabilitacyjnego u powódki wzmocniono siłę mięśniową kończyn, wydłużono dystans chodu, przeprowadzono ćwiczenia czynno-bierne i ogólnousprawniające kończyn oraz masaże, zastosowano także leczenie farmakologiczne. Hospitalizację zakończyła z zaleceniem kontynuacji rehabilitacji w miejscu zamieszkania i kontroli w (...).

Następnie w okresie od 14 października do 4 listopada 2015r. powódka przebywała w SP ZOZ (...) Centrum (...) w K. (Oddział (...) Ogólnoustrojowej) z rozpoznaniem stanu po zabiegu korporektomii C7 i implantacji protezy trzonu kręgu ze stabilizacją przednią, stanu po urazie skrętnym stawu kolanowego lewego oraz zespołu bólowego odcinka C i L/S kręgosłupa. Zastosowanym postępowaniem kompleksowym nie uzyskano subiektywnego zmniejszenia dolegliwości bólowych, natomiast poprawie uległa wydolność i estetyka chodu, jak również ogólna sprawność ruchowa. W trakcie pobytu w szpitalu powódka uczestniczyła także w psychoterapeutycznych z uwagi na obniżony nastrój oraz zaburzenia lękowe i snu. Powódka została wypisana do domu w stanie ogólnym dobrym, z zaleceniem dalszego leczenia rehabilitacyjnego i ambulatoryjnego oraz kontynuowania psychoterapii i kontroli stanu zdrowia psychicznego.

W okresie od 12 kwietnia do 16 kwietnia 2016r. powódka przebywała w Miejskim Szpitalu (...) w C. (Oddział Neurologiczny) z rozpoznaniem parastezji kończyn górnych, zespołu bólowego głowy i stanu po operacyjnym leczeniu kręgu C7. Stwierdzono ograniczenie ruchomości odcinka C kręgosłupa, osłabienie kończyny górnej lewej IV st. wg L. oraz obustronnie wzmożone odruchy ścięgna kolanowe i skokowe. W trakcie pobytu w szpitalu zastosowano diagnostykę obrazową i biochemiczną oraz leczenie farmakologiczne. Powódka zakończyła hospitalizację z zaleceniem kontynuacji leczenia farmakologicznego i dalszej kontroli w Poradni Neurologicznej i Lekarza Rodzinnego.

W okresie od 29 sierpnia do 2 września 2016r. powódka przebywała w (...) Centrum Medycznym im. prof. L. G. w K. (Oddział Neurologii) z rozpoznaniem zespołu hiperwentylacyjnego i zaburzeń stresowych pourazowych. W trakcie pobytu w szpitalu zastosowano diagnostykę obrazową i biochemiczną oraz leczenie farmakologiczne; przeprowadzono konsultację psychologiczną i psychiatryczną. Powódka zakończyła hospitalizację z zaleceniem kontynuacji leczenia farmakologicznego i psychoterapii oraz dalszej kontroli w (...) i (...).

Od listopada 2015r. powódka pozostaje pod opieką lekarza psychiatry i psychologa w (...) w C. z rozpoznaniem zaburzeń stresowych pourazowych i zastosowaniem leczenia farmakologicznego lekami: A., T.. Wizyty kontrolne odbywają się co dwa, trzy miesiące.

W wyniku wypadku komunikacyjnego powódka doznała urazu kręgosłupa szyjnego ze złamaniem trzonu kręgu C7 oraz stłuczenia stawu kolanowego lewego ze stłuczeniem szpiku kości udowej i piszczelowej. W następstwie tych obrażeń powódka doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości **5%** z przyczyn ortopedycznych (uraz kolana lewego ze stłuczeniem szpiku /3%/ i blizna pooperacyjna na przedniej powierzchni szyi o długości 6 cm /2%/), długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości **30%** z przyczyn neurologicznych (uszkodzenie kręgosłupa w odcinku szyjnym /15%/ i urazowe zespoły korzonkowe w odcinku szyjnym /15%/) oraz długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości **10%** na skutek następstw w sferze zdrowia psychicznego w postaci zaburzeń stresowych pourazowych o charakterze depresyjno-lękowym. Z powodu tych urazów u powódki występuje ograniczenie sprawności lewego stawu kolanowego, ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20 stopnia i połowicza niedoczulica lewostronna. Powódka ma mniejszą wydolność na wysiłek fizyczny, odczuwa dolegliwości bólowe głowy i kręgosłupa szyjnego, drętwienie kończyn (głównie lewych), osłabienie czucia powierzchniowego po stronie lewej ciała, nie może wykonywać pracy fizycznej o większym natężeniu, nie może uprawiać sportów, jeździć na rowerze. Leczenie skutków wypadku w aspekcie urazu kręgosłupa nie zostało zakończone, powódka nadal pozostaje pod opieką lekarza neurologa, wymaga kilkuletniej okresowej (przynajmniej dwa razy w roku) rehabilitacji. Ponadto, następstwem doznanego przez powódkę urazu są zaburzenia snu, nadmierna drażliwość i wzmożone napięcie z uczuciem niepokoju, obniżony nastrój, kłopoty z koncentracją, zaburzenia lękowe (w tym lęk komunikacyjny) oraz wycofanie społeczne. Nastąpiło istotne pogorszenie samopoczucia i jakości życia oraz załamanie linii życiowej powódki w sferze osobistej i zawodowej.

Powódka obecnie zgłasza dolegliwości bólowe głowy i kręgosłupa szyjnego, występuje ograniczenie sprawności lewego stawu kolanowego, drętwienie kończyn (głównie górnych). Rokowania na przyszłość co do stanu zdrowia powoda z powodu następstw pourazowych wypadku w zakresie układu kostnego odcinka szyjnego są niepewne, w tym rozumieniu, że doznane obrażenia mogą w przyszłości powodować rozwój pourazowych zmian zwyrodnieniowych w tej części kręgosłupa. Wskazane jest również kontynuowanie przez powódkę leczenia psychiatrycznego farmakologicznego i psychoterapii celem niedopuszczenia do pogłębienia się istniejących zaburzeń pourazowych w sferze zdrowia psychicznego (osobowości, funkcjonowania społecznego).

Obecny stan zdrowia powódki jest wyłącznie następstwem wypadku z dnia 21 stycznia 2015r. Opóźnienie w postawieniu diagnozy obejmującej uraz stawu kolanowego lewego i stłuczenie szpiku kostnego było spowodowane poważnym urazem kręgosłupa szyjnego, który zdominował obrażenia u powódki. Powódka przed wypadkiem nie leczyła się również psychiatrycznie, ani nie korzystała z pomocy psychologa.

W przypadku powódki bezpośrednio po wypadku mogły występować dolegliwości bólowe o dużym natężeniu przez okres dwóch tygodni. Następnie dolegliwości bólowe o średnim natężeniu mogły trwać przez okres około dwóch

miesiący. Po tym okresie, jeszcze przez kolejne osiem miesięcy, mogły występować dolegliwości bólowe o lekkim natężeniu z okresowym nasileniem do umiarkowanego, a obecnie dolegliwości (o różnym nasileniu) mogą pojawiać się okresowo, przy zmianie warunków atmosferycznych, bądź po większym wysiłku fizycznym, czy po dłuższej aktywności chodu.

Powódka po opuszczeniu szpitala pod koniec stycznia 2015r. i powrocie do domu wymagała koniecznej pomocy osób trzech przez okres dwóch miesięcy. Pomoc ta była niezbędna przy codziennej toalecie, kąpieli, ubieraniu się, przygotowywaniu posiłków, przy pracach domowych, załatwianiu wszelkich spraw urzędowych i lekarskich. Początkowo – przez okres pierwszych dwóch tygodni po opuszczeniu szpitala - pomoc ta była konieczna w wymiarze około pięciu godzin dziennie. Następnie przez kolejne dwa tygodnie – w wymiarze dwóch godzin dziennie, a później przez cztery tygodnie w wymiarze jednej godziny dziennie. Aktualnie powódka nie wymaga pomocy przy wykonywaniu zwykłych czynności dnia codziennego – za wyjątkiem mycia włosów - jednak występujące ograniczenia ruchowe i bólowe związane ze skutkami urazu spowodowały, że była zmuszona zrezygnować z aktywnego trybu życia i prac fizycznych, zwłaszcza wymagających dźwigania i sprawności ruchowej, jak również z planów zawodowych związanych z wybranym uprzednio kierunkiem nauki (fryzjerstwo). Po wypadku powódka przez ponad rok kontynuowała edukację w systemie indywidualnego nauczania, natomiast z uwagi na ograniczenia sprawności ruchowej i parastezje kończyn nie mogła odbywać praktyk zawodowych. Obecnie nie może wykonywać zawodu fryzjerki

/ **dowód:** zeznania powódki (nagranie i adnotacje – k.-290-292), zeznania świadka P. P. (nagranie i adnotacje – k.-142-144), zeznania świadka P. M. (nagranie i adnotacje – k.-144-145), zeznania świadka M. S. (nagranie, adnotacje – k.-145-147), kopia dokumentacji lekarskiej (k.- 35-53, 116-118, 120-124, 127, 214-223, 234), opinia sądowno- lekarska biegłego z zakresu chirurgii urazowej i ortopedii D. K. (k.- 242-247), opinie sądowno-lekarskie biegłej z zakresu psychiatrii A. P. i biegłej z zakresu psychologii W. G. (k.- 227-231, 272), opinie sądowno-lekarskie biegłej z zakresu neurologii K. M. (k.- 172-175, 294) /.

Na podstawie decyzji (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 30 czerwca 2015r. i z dnia 18 lipca 2016r. orzeczono wobec powódki umiarkowany stopień niepełnosprawności na okres od 21 stycznia 2015r. do 31 lipca 2019r., jako osoby z naruszoną sprawnością organizmu w sposób długotrwały, która powoduje częściowe ograniczenia w funkcjonowaniu społecznym.

Powódka w chwili wypadku miała 17 lat (ur. (...)), była uczennicą II klasy Technikum Fryzjerskiego w Zespole Szkół im. (...) w C. przy ul. (...). Po wypadku do drugiego semestru III klasy została objęta nauczaniem indywidualnym w miejscu zamieszkania. Obecnie jest uczennicą IV klasy, z uwagi na ograniczenia sprawności kończyn i drętwienia nie może kontynuować praktyk zawodowych, zamierza jednak przystąpić do egzaminu maturalnego. Aktualnie powódka mieszka z matką i pozostaje na jej utrzymaniu; w marcu bieżącego roku zmarł ojciec powódki.

/ **dowód:** zeznania powódki (nagranie i adnotacje – k.-290-292), kopia decyzji ZUS (k.- 18), kopie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (k.- 19, 119), kopia orzeczenia z dnia 16.03.2015r. o potrzebie indywidualnego nauczania (k.- 20-21) /.

Pismem z dnia 10 lutego 2015r. (otrzymanym przez pozwanego w tym samym dniu) powódka wystąpiła do pozwanego o przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 50 000 zł z ustawowymi odsetkami po przekroczeniu terminu likwidacji szkody oraz o przyznanie odszkodowanie tytułem kosztów opieki w kwocie 2 520 zł (w okresie 90 dni). Decyzją z dnia 5 marca 2015r. pozwany przyznał i wypłacił powódce świadczenie z tytułu zadośćuczynienia w kwocie 22 000 zł oraz koszty opieki w wysokości 1 104 zł (za okres 92 dni), odmawiając wypłaty świadczeń w większym rozmiarze.

Następnie, pismem z dnia 12 maja 2015r. (wysłanym także drogą elektroniczną) powódka wystąpiła o ponowne przeanalizowanie sprawy, uznając, że przyznana jej kwota 22 000 zł tytułem zadośćuczynienia jest nieadekwatna do stopnia wyrządzonej krzywdy i wniosła o dopłatę świadczenia z tego tytułu w kwocie 38 000 zł (tj. o wypłatę łącznej kwoty 60 000 zł na podstawie art. 445 § 1 k.c.). Pismem z dnia 22 czerwca 2015r. pozwany poinformował powódkę, że w jego ocenie brak jest podstaw do zmiany stanowiska dotyczącego wysokości przyznanego zadośćuczynienia.

W kolejnym piśmie z dnia 16 września 2015r. (przesłanym także drogą elektroniczną) powódka wystąpiła o zwiększenie żądanej uprzednio kwoty zadośćuczynienia z 60 000 zł do 80 000 zł (tj. o dopłatę kwoty 58 000 zł) oraz o przyznanie odszkodowania tytuł zwrotu kosztów opieki w kwocie 20 928 zł. Pismem z dnia 18 września 2015r. pozwany odmówił przyznania i wypłaty zadośćuczynienia w kwocie wyższej niż uprzednio ustalonej, tj. 22 000 zł.

/ **dowód:** dokumenty zawarte w aktach szkody, jak również z aktach sprawy – w tym między innymi zgłoszenie szkody z dnia 10.02.2015r. (k.- 54-57), decyzja pozwanego z dnia 5.03.2015r. (k.- 58-59), kopia pisma powódki z dnia 12.05.2015r. (k.- 60-61), kopia korespondencji stron (k.- 62-65, 68), kopia pisma powódki z dnia 16.09.2015r. (k.- 66-67) /.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. (które na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. przejęło obowiązki „pierwotnego” ubezpieczyciela) wobec powódki A. S. za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 21 stycznia 2015r. była co do zasady pomiędzy stronami bezsporna. Spór dotyczył natomiast zakresu i rozmiarów tej odpowiedzialności, zwłaszcza co do wysokości zadośćuczynienia.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na podstawie art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, Sąd może również przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Z kolei w myśl art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Oceniając zasadność roszczenia powódki A. S. o zadośćuczynienie Sąd miał na uwadze, że suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia ma być „odpowiednia”. Nie ulega wątpliwości, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje rozmiar doznanej krzywdy, zadośćuczynienie ma bowiem na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Nie dający się ściśle wymierzyć charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia zależy od oceny sądu. Ocena ta powinna uwzględniać całokształt okoliczności sprawy, nie wyłączając takich czynników, jak np. wiek poszkodowanego oraz postawa sprawcy. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, odniesione jednak do indywidualnych okoliczności danego wypadku. Oceniając rozmiar doznanej krzywdy trzeba zatem wziąć pod uwagę całokształt okoliczności, w tym rodzaj doznanych przez poszkodowanego obrażeń i rozmiar związanych z nimi cierpień fizycznych i psychicznych, ich nasilenie i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku, kalectwo i jego stopień, oszczędzenie, stopień inwazyjności ewentualnych zabiegów medycznych, rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej (wyłączenie z normalnego życia), bezradność życiową, konieczność korzystania ze wsparcia bliskich oraz inne czynniki podobnej natury. Zadośćuczynienie powinno spełniać funkcję kompensacyjną, stąd jego wysokość musi przedstawiać realną, ekonomicznie odczuwalną wartość. W przypadku naruszenia zdrowia, obok życia najcenniejszego dobra osobistego człowieka, zadośćuczynienie powinno być ustalone w takiej wysokości, aby nie doszło do deprecjacji tego dobra, a umożliwiło ono poszkodowanemu złagodzenie doznanej krzywdy.

Poziom życia poszkodowanego nie może być natomiast zaliczany do czynników, które wyznaczają rozmiar doznanej krzywdy i wpływają na wysokość zadośćuczynienia. Suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Powinna zatem wynagrodzić poszkodowanemu doznane przez niego cierpienia fizyczne i psychiczne i ułatwić przezwyciężanie ujemnych przeżyć. Przypomnieć należy, że świadczenie z art. 445 k.c. ma charakter jednorazowy i stanowi rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne pokrzywdzonego, zarówno te, które już doznał, jak i te, które zapewne w związku z doznany uszkodzeniem ciała wystąpią w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 marca 2017r., I ACA 1183/16, LEX nr 2282410; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2016r., I ACA 300/16, LEX nr 2115417; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 września 2013r., I ACA 331/13, LEX nr 1372349; wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 17 września 2010r. z uzasadnieniem, II CSK 94/10, LEX nr 672673 oraz przytoczone tam liczne orzecznictwo).

Ustalając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, iż powódka przed wypadkiem był osobą zdrową, sprawną i samodzielną, nie wymagała pomocy osoby trzeciej. Powódka jest młodą kobietą, w chwili wypadku miała 17 lat, prowadziła aktywne życie, realizowała swoje pasje sportowe, miała skonkretyzowane plany zawodowe i w tym kierunku kontynuowała edukację na etapie szkoły średniej. Sąd miał na uwadze, iż obrażenia doznane przez powódkę w wyniku wypadku miały poważną naturę i następstwa tego urazu mają charakter nieodwracalny w odniesieniu do uszkodzenia stawu kolanowego, a długotrwały co do kręgosłupa szyjnego. Po wypadku przez dwa miesiące powódka wymagała całkowitej opieki innej osoby, przez kilka tygodni była praktycznie w istotny sposób ograniczona w samodzielnym funkcjonowaniu życiowym, zależna od innych osób, z powodu doznanych urazów przestała być osobą w pełni sprawną. Sąd wziął pod uwagę nadto przebieg długotrwałego leczenia szpitalnego powódki, w ramach którego powódka przeżyła inwazyjny zabieg operacyjny, uciążliwości związane z przebywaniem w długim okresie czasu w wymuszonych pozycjach, uciążliwości związane z codzienną toaletą, towarzyszący temu znaczny dyskomfort, poczucie bezradności i nieprzydatności, intensywne dolegliwości bólowe, oszpecenie ciała (widoczna blizna pooperacyjna), cierpienia psychiczne, zaburzenia lękowe, konieczność rezygnacji z aktywnego trybu życia, z dotychczasowych planów zawodowych, co niewątpliwie dla młodej osoby ma duży wydzźwięk natury psychicznej. Nauka chodzenia i rehabilitacja powodowały również duże dolegliwości bólowe i były uciążliwe oraz niewątpliwie wymagały od powódki dużej determinacji.

Sąd uwzględnił również długotrwałość następstw wypadku w postaci uszczerbku na zdrowiu na poziomie 30% w zakresie schorzeń neurologicznych i nieodwracalność następstw wypadku w postaci trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5% w zakresie urazów kostnych. Z opinii biegłego chirurga urazowego i ortopedy D. K. oraz biegłej neurolog K. M. jednoznacznie wynika, że uszkodzenia narządu ruchu i kręgosłupa są wyłącznie skutkiem doznanego urazu w wypadku komunikacyjnym w dniu 21 stycznia 2015r. Opinie te nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, podstaw teoretycznych, sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w nich wniosków. Biegli w sposób jednoznaczny, rzeczowy i potwierdzony odpowiednią diagnostyką wyjaśnili rodzaj, charakter i skutki doznanego przez powódkę uszczerbku na zdrowiu. Ponadto, pomimo poprawy stanu klinicznego, nie ma realnych możliwości odzyskania przez powódkę pełnej sprawności organizmu, tak aby mogła powrócić do trybu życia sprzed wypadku. Powódka – biorąc pod uwagę uszkodzenia odcinka szyjnego kręgosłupa i powikłania pourazowe stawu kolanowego - nadal jest w pewnym stopniu ograniczona w poruszaniu się i ogólnym funkcjonowaniu (niemożność wykonywania wybranego zawodu fryzjerki), przez co musiała zmienić dotychczasowy tryb życia. Powódka nadal wymaga rehabilitacji i kontroli lekarskiej, a skutki wypadku będą odczuwane przez nią do końca życia, przede wszystkim w aspekcie ograniczenia sprawności kończyn i dolegliwości bólowych. Aktualnie u powódki nadal często występują parestezje kończyn, co uniemożliwia jej prawidłowe codzienne funkcjonowanie. Natomiast doznane w wypadku uszkodzenia mogą w przyszłości doprowadzić do powstania pourazowych zmian zwyrodnieniowych i w konsekwencji do dalszego pogarszania się stanu zdrowia powódki.

Sąd uwzględnił także istniejący u powódki uszczerbek w sferze zdrowia psychicznego w postaci zaburzeń stresowych pourazowych (o charakterze depresyjno-lękowym) w wysokości 10%. Powódka bezpośrednio po wypadku odczuwała silny lęk o swoje zdrowie i dalszą sprawność, doświadczała trudności z zasypianiem, cierpiała z powodu nieporadności i całkowitej zależności od innych osób, odczuwała obniżenie nastroju, apatię, trudności w zmaganiu się z bólem, wzrost drażliwości, czy nerwowości. Powódka do chwili obecnej przeżywa stres w związku z następstwami urazów kostnych, a wpływających na funkcje narządu ruchu i sprawność kręgosłupa (w tym osłabienie czucia i drętwienie), co przekłada się na ogólne funkcjonowanie życiowe powódki (ograniczyła swoją aktywność towarzyską) i konieczność stosownych zmian w zakresie dotychczasowych planów życiowych (zawodowych). Z opinii biegłej psychiatry A. P. i biegłej psycholog W. G. jednoznacznie wynika, że skutkiem wypadku jest wystąpienie i trwanie zaburzeń adaptacyjnych w postaci zaburzeń depresyjno-lękowych oraz że wskazane jest kontynuowanie farmakologicznego leczenia psychiatrycznego, podjętego przez powódkę w listopadzie 2015r. i nadal kontynuowanego (k.- 231). Biegłe w

sposób jednoznaczny i rzeczowy wyjaśniły rodzaj, charakter i skutki doznanego przez powódkę uszczerbku w aspekcie zdrowia psychicznego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał za zasadne określenie wysokości zadośćuczynienia należnego powódce na kwotę **100 000 zł**. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił jej kwotę 22 000 zł z tego tytułu, w związku z powyższym Sąd zasądził na rzecz powódki dodatkowo kwotę **78 000 zł** tytułem zadośćuczynienia.

Powódka A. S. domagała się również zasądzenia kwoty 1 200 zł z tytułu kosztów opieki osób trzecich za okres 30 dni po dniu 7 maja 2015r. w wymiarze 4 godzin dziennie, przyjmując stawkę godzinową w wysokości 10 zł (k.- 6, 159). Jak wynika z opinii biegłego z zakresu chirurgii urazowej i ortopedii, powódka w okresie prowadzonego leczenia po opuszczeniu szpitala (tj. po dniu 29 stycznia 2015r.) wymagała pomocy osób trzecich przy wykonywaniu czynności życia codziennego przez okres około dwóch miesięcy, a więc do 6 kwietnia 2015r. (uwzględniając tygodniowy pobyt powódki w szpitalu w marcu 2015r.). Później powódka wymagała (i do tej pory wymaga) jedynie sporadycznej pomocy przy niektórych czynnościach, takich jak mycie włosów, czy zakładanie niektórych części odzieży (rajstopy). Natomiast w ocenie Sądu, powódka nie wykazała – stosownie do art. 6 k.c. – faktu konieczności stałej opieki osób trzecich po upływie 3 miesięcy od dnia wypadku. Zatem w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Ocena rozmiaru szkody, a w konsekwencji wysokości żądanego zadośćuczynienia, podlega weryfikacji sądowej. Jednakże byłoby niedopuszczalne przyjęcie, że poszkodowany ma czekać z otrzymaniem świadczenia z tytułu odsetek do chwili ustalenia wysokości szkody w konkretnym przypadku. Orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego, skoro sąd na podstawie zaoferowanych w sprawie dowodów rozstrzyga, czy doznane cierpienia i krzywda oraz potencjalna możliwość ich wystąpienia w przyszłości miały swoje uzasadnienie w momencie zgłoszenia roszczenia. Orzeczenie to nie jest więc źródłem zobowiązania sprawcy szkody względem poszkodowanego do zapłaty zadośćuczynienia. Rzeczywistym źródłem takiego zobowiązania jest czyn niedozwolony.

Zasadą jest więc, że zarówno odszkodowanie jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu zobowiązanego przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia (art. 455 § 1 k.c.). Od tej chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.). Zasada ta doznaje wyjątków, które wynikają jedynie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013r., I CSK 667/13, LEX nr 1391106; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 października 2016r., I ACa 535/16, LEX nr 2200335).

Szkoda w niniejszej sprawie została zgłoszona pismem z dnia 10 lutego 2015r., w którym pierwotnie powódka A. S. wnosiła o przyznanie zadośćuczynienia w wysokości 50 000 zł. Pozwany w dniu 5 marca 2015r. (a więc przed upływem 30-dniowego terminu) przyznał jej z tego tytułu kwotę 22 000 zł. Następnie, pismem z dnia 12 maja 2015r., skierowanym do pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego, powódka domagała się zadośćuczynienia w łącznej kwocie 60 000 zł (tj. dopłaty 38 000 zł), a kolejnym pismem z dnia 16 września 2015r. powódka rozszerzyła to żądanie do kwoty 80 000 zł, czyli domagała się dopłaty 58 000 zł tytułem zadośćuczynienia; przy czym jak wynika z analizy akt szkody, pisma te kierowane były także drogą elektroniczną, także dotarły do ubezpieczyciela w tym samym dniu. Pozwany odmówił przyznania świadczenia tytułem zadośćuczynienia w większym rozmiarze niż wypłacona kwota 22 000 zł.

Zatem, mając na uwadze termin wyznaczony przez ustawodawcę w art. 14 ust. 1 cytowanej ustawy (30 dni), przy uwzględnieniu 14-dniowego terminu na wyjaśnienie dodatkowych okoliczności (art. 14 ust. 2) w odniesieniu do pism rozszerzających żądanie na etapie likwidacji szkody, żądanie powódki o zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie w sposób określony w petitum pozwu podlegało modyfikacji w ten sposób, że odsetki za opóźnienie należą się: od kwoty 28 000 zł w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 13 marca 2015 roku do dnia 26 maja 2015 roku, od kwoty 38 000 zł w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 27 maja 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku, od kwoty 58 000 zł w wysokości 8% w stosunku rocznym od dnia 1 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,

a od dnia 1 stycznia 2016 roku w wysokości 7% w stosunku rocznym do dnia 12 września 2016 roku, a od kwoty 78 000 zł - w wysokości 7% w stosunku rocznym od dnia 13 września 2016 roku do dnia zapłaty.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Koszty poniesione w toku procesu przez powódkę obejmowały koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictw w kwocie 34 zł. Razem – 7 234 zł.

Koszty poniesione w toku procesu przez pozwanego obejmowały: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł, opłatę od pełnomocnictwa – 17 zł oraz wydatki związane z opinią biegłego chirurga – 127 zł 88 gr (niewykorzystana zaliczka w kwocie 372 zł 12 gr została zwrócona w dniu 19 maja 2017r., k.- 308). Razem – 7 344 zł 88 gr.

Łącznie koszty procesu wyniosły kwotę 14 578 zł 88 gr.

Powódka wygrała proces w 96%, wobec czego Sąd zasądził na jej rzecz koszty procesu w kwocie 6 650 zł 84 gr, po stosunkowym rozdzieleniu kosztów według następującego wyliczenia: $14\,578\,zł\,88\,gr \times 96/100$ (koszty, które powinien ponieść pozwany) – 7 344 zł 88 gr (koszty, które pozwany poniósł) = 6 650 zł 84 gr (koszty do dopłaty przez pozwanego).

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego określono na podstawie § 2 pkt 6), § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804) w związku z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016r., poz. 1667).

Koszty sądowe poniesione w toku procesu przez Skarb Państwa obejmowały: opłatę od pozwu w kwocie 4 060 zł oraz wydatki związane z opiniowaniem biegłych w łącznej kwocie 1 223 zł 55 gr (255 zł 76 gr + 372 zł + 372 zł + 127 zł 88 gr + 95 zł 91 gr). Razem – 5 283 zł 55 gr.

Stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r., nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 5 072 zł 20 gr tytułem zwrotu w/w kosztów sądowych. Kwota ta stanowi należne koszty sądowe, w części co do której powództwo zostało uwzględnione ($5\,283\,zł\,55\,gr \times 96\%$).

Natomiast na podstawie art. 113 ust. 4 powołanej ustawy, z uwagi na charakter sprawy, sytuację materialną powódki i jej sytuację życiową (śmierć ojca), Sąd odstąpił od obciążenia jej kosztami sądowymi z zasądzonego roszczenia.